

Bojová činnost v týlu nepřítele má svoji zvláštnost a řadu faktorů, které nemůžeme všechny předem ani předvídat. Tyto faktory přímo ovlivňují způsob rozhodovacího procesu v krátkých časových lhůtách. Podklady pro rozhodnutí velitele se vyznačují neúplností zpráv o činnosti protivníka v prostoru bojové činnosti padákového výsadku, neznalostí dislokace důležitých objektů, systému jejich ochrany, pravděpodobném zámyslu, organizace PVO, rozmístění jednotek teritoriální obrany, protivýsadkových záloh apod. Tyto faktory ztěžují též reálný propočet poměru sil.

Na druhé straně rozhodovací proces ovlivňuje předpokládaná možnost bojového použití padákového výsadku, jeho úkol, celkový charakter a způsob bojové činnosti v prostoru vysazení, geografický povrch, povětrnostní podmínky a tím i skutečné možnosti, předpokládaná doba působení v týlu a v neposlední řadě efektivnost a účelnost využití nejen bojové techniky, ale i materiálně technického, týlového a zdravotnického zabezpečení.

Při rozboru možnosti padákového výsadku bereme v úvahu především možnosti dopravně výsadkového letectva, které jsou v této oblasti základní a rozhodující. Bereme též v úvahu určité negativní podmínky, které mají bezprostřední vliv na možnosti použití padákového výsadku ještě před zasazením do týlu nepřítele. Padákový výsadek je přímo vystaven zá-

sahu prostředky PVO protivníka již při vlastní vzdušné přepravě, při výskoku z letounu, během snosu na padáku a bezprostředně po přistání, kdy není zcela odstrojen, nebo nevyhledal zásobníky s protitankovými zbraněmi.

V těchto fázích je vysoce zranitelný, nebude-li veškerá činnost maximálně utajena a zahájena s překvapením.

Navíc zahajuje boj v neznámém terénu, který prostudoval pouze z mapy (v optimálním případě z leteckého snímku), nezná skutečné rozmístění a sílu protivníka, musí být v neustálém střehu, bojuje bez sousedů, za nepředvídaných změn, prakticky neustále v podmínkách obklíčení, za maximálního vypětí fyzických a morálních sil, značného odříkání, různých povětrnostních podmínek, při minimálním počtu střeliva, trhavin, bez těžké bojové techniky a odolnosti jeho pancíře.

Po dopadu do týlu je vystaven neustálé činnosti průzkumných jednotek nepřítele, soustředění paleb dělostřelectva, úderů letectva, bitevních vrtulníků, intenzivního rádiového rušení, je ovlivňován desinformacemi o vývoji boje apod.

Tyto negativní jevy podstatně narůstají s přihlédnutím na celkové možnosti protivníka, který při zásahu různými druhy jaderných zbraní vůči padákovému výsadku bezprostředně ovlivní další vývoj bojové činnosti ve vlastním týlu.

V článku chci objasnit podstatnou rozdílnost při vedení boje na velkém prostoru oproti soustředěné činnosti, ukázat na negativní jevy i optimální možnosti, se-

známit s hlavními odlišnostmi podmínek pro vysazení, určitými potřebnými podmínkami pro plánování a použití padákového výsadku v souladu s potřebami naší armády.

Je rozdílnost forem bojové činnosti padákového výsadku opravdu rozhodující?

Padákový výsadek plní v týlu nepříteli velmi náročné a rozmanité úkoly, které můžeme rozdělit na dvě základní formy bojové činnosti.

1. **Činnost na velkém prostoru** (dříve decentralizovaná a ve spojitosti s výsadkem anorganická,

2. **Soustředěná činnost** padákového výsadku, centralizovaná, organická.

Rozdílnost je již v samotných formách, jejich pojetí, možnostech dopravního letectva, předpokládané síle padákového výsadku, délce bojové činnosti, prostoru vysazení a charakteru činnosti protivníka.

V jednotlivých formách chci uvést principiální odlišnosti bojového použití padákového výsadku, hlavní charakteristiku a celkové obsahové zaměření z pozitivní i negativní stránky.

Soustředěnou bojovou činnost padákového výsadku používáme při ovládnutí důležitých předmostí na vodním toku, k přehrazení neb obsazení důležitých prostorů, míst, čar, komunikačních (železničních) uzlů, stacionárních objektů zvláštní důležitosti, letišť protivníka nebo obsazení velkých objektů a jejich udržení do příchodu pozemních svazků.

Bojový úkol plní v palebném a taktickém styku mezi jednotkami, uvnitř padákového výsadku a je časově limitován možností výsadku odolávat jen omezenou dobu úderům nepříteli do příchodu přesunutých odřadů a hlavních sil pozemních vojsk.

Plánovat a organizovat soustředěnou činnost v týlu nepříteli pro padákový výsadek vyžaduje mít

— zcela odlišnou organizační strukturu padákového výsadku přizpůsobenou minimálně motostřeleckému svazku (útvaru), navíc zesílenou protitankovými a protiletadlovými prostředky pro boj v týlu protivníka,

— v organizaci začlenění maximální počet řízených protitankových střel k ničení silně střežených stacionárních objektů zvláštní důležitosti,

— mobilní protiletadlové baterie a přizpůsobené pro shoz padákovým způsobem k zabezpečení prvního sledu padákového výsadku bezprostředně po vysazení,

— dostatečný počet OT, lehkých tanků, dopravní techniky pro zesílení zásob střeliva, ženijní munice a nejnútějšího

materiálu jako i pro organizaci a praktický sběr zásobníků při dodatečném zásobování,

— potřebný počet středních nebo velkokapacitních letounů přizpůsobených pro shoz těžké bojové techniky na speciálních plošinách pomocí vícevrcholového neb raketového systému,

— všestrannou podporu pozemních vojsk především RVD a letectva.

I při realizaci těchto podmínek bude mít soustředěná bojová činnost padákových výsadků řadu nevýhod.

Požadavek maximální koncentrace bojové techniky padákového výsadku prakticky na malý prostor vytváří výhodné podmínky pro nepříteli. Přímou mu umožňuje soustředit potřebné síly a prostředky jen do určitého prostoru, organizovat postupné přehrazování směrů, přístupů k prostoru bojové činnosti padákového výsadku, připravovat obklíčení, vstřelné údery, zteče k rozdělení výsadku na menší skupiny, jejich likvidaci jakož i použití prostředky ZHN, biologické bojové látky, NAPALM, údery letectva a dělostřelectva.

Současně jakmile protivník zjistí přítomnost padákového výsadku (v síle pluku, divize), může zmanévrovat prostředky a zálohy všeho druhu a použít je jako klínu na pravděpodobný směr sloučení s pozemními vojsky a současně zesílit prvky protivzdušné obrany k znemožnění dodatečného zásobování padákového výsadku potřebným a životně důležitým materiálem všeho druhu.

Přítom materiální zabezpečení zejména střelivem a trhavinami je pro padákový výsadek rozhodující. Víme např., že výsadek podle základní kompletace má 240 ks nábojů, z toho polovinu v bojové výdejní. Za předpokladu, že bude upřesňovat cíle během snosu, při klesání na padáku, ničit nepříteli bezprostředně po přistání, odrážet silné protizteče protivníka po zaujmutí obrany, popřípadě páliť proti vrtníkům, musí zákonitě vést přesně mířenou střelbu jednotlivými ranami. 120 ran při pravidelných krátkých dýcháčkách je prakticky 60 možností, při eventualitě, že jedna možnost = 1 minuta boje může plnit úkol pouze 60 nebo 120 minut (po doplnění).

Nyní zůstává na úvaze co dříve, zda ničit protivníka podle předem stanoveného pořadí, nebo této skutečnosti při-

způsobit zásady vedení boje v týlu nepříteli.

Obdobnou analýzou u ostatních druhů bojové techniky si můžeme ověřit, že potřeba a možnosti nejsou v dialektické jednotě, ale právě naopak.

Tato forma bojové činnosti nemusí být typická pro naše podmínky vzhledem k abnormálním ekonomickým nákladům, celkové nízké efektivnosti s přihlédnutím na možné bojové použití v zájmovém prostoru pravděpodobného válčiště a jeho geografickému ztvárnění.

Nemůžeme vyloučit, že v průběhu bojové činnosti se vyskytnou menší důležité cíle a objekty, které si přímo vynutí použití padákového výsadku tímto způsobem.

Při bojové činnosti na velkém prostoru padákový výsadek vytváří optimální podmínky k dokonalé dezorientaci protivníka přímo v jeho vlastním týlu, izolaci a ničení důležitých prvků jeho systému. Narušuje to rychlost a pružnost jeho vedení, ztěžuje nebo dočasně ochromuje jeho zásobování životně důležitým materiálem zejména municí, pohonnými hmotami a a vytváří chaos v přísunu záloh a bojové techniky k frontě.

Padákový výsadek plní úkol bez palebného a taktického styku mezi jednotkami na maximálně velké ploše. Velikost prostoru vysazení je plně závislá na charakteru bojového úkolu a síle padákového výsadku, geografické tvárnosti, předpokládané délce působení v týlu protivníka, systému dodatečného zásobování, možnostech vytvořit dílčí vlastní zásobovací základny důležitého materiálu, činnosti partyzánských skupin v prostoru bojové činnosti padákového výsadku, podmínkách pro kořističení a možnostmi přežití v případě zpomalení postupu pozemních svazků v důsledku neočekávané změny situace na frontě.

Podle terénu, skutečné síly padákového výsadku, jeho výzbroje a možností dopravního výsadečného letectva může výsadek padákový četa (vpč) působit na prostor 20–50 km², výsadek padáková rota (vpr) 100–170 km², výsadek padákový prapor (vppr) 400–600 km² a výsadek padákový pluk (vp) na prostoru 600–1800 km².

Tyto normy nejsou stanoveny náhodně, ale podle skutečných možností bojové činnosti padákového výsadku. Např. u padákového výsadečného čety jsou přímo ovlivněny organizační strukturou, početním stavem, předpokládaným členěním do dalších samostatných skupin, počtem doskových ploch, počtem záložních ploch, prostorem dodatečného zásobování, cha-

rakterem bojové činnosti a možnostmi spojovacích prostředků. Přitom vyhrazený prostor bojové činnosti dělíme na hlavní, záložní prostor, prostor shromaždišť, základen a bezpečnostních pásem.

Nemůžeme prakticky vyžadovat, aby padákový výsadek aktivně působil na velkém prostoru a přitom mu omezovat prostorově určitá „postavení“. Proto i rozsah u vpč je 20–30 km² u ostatních stupňů se úměrně zvyšuje tam, kde narůstá nebezpečí nepřátelských jaderných úderů proti padákovému výsadku.

K bojové činnosti se padákový výsadek rozčleňuje do družstev, čet, rot a ojedinele praporů k plnění samostatného bojového úkolu. Přesto, že každý bojuje samostatně, jejich činnost i na velkém prostoru má být důsledně sladěna. K tomu zpracovává plán rozhodnutí pro vysazení a vedení bojové činnosti, který odpovídá rozpočtu pro vysazení.

Plán rozhodnutí pro vysazení a vedení bojové činnosti na velkém prostoru zpravidla obsahuje:

- zámysl činnosti s podrobným vyhodnocením objektů určených ke zničení, stanovení pořadí podle důležitosti, způsob ničení, povolenou spotřebu střeliva a zejména munice,

- předpokládanou činnost teritoriálních jednotek nepříteli, jeho časové možnosti a předpokládaný poměr sil,

- plochu vysazení, výšku vysazení, předpokládané povětrnostní podmínky upřesněné péčí vlastního stíhacího letectva, směr větru, délka snosu, intervaly mezi jednotlivci včetně doby odpálení zásobníků, způsob vyhledávání a čas vysazení,

- bojový úkol jednotky s přesným ohraničením prostoru bojové činnosti v rámci prostoru vysazení, stanovení hlavního, záložního prostoru, bezpečnostní mezery mezi jednotkami padákového výsadku, které nabývají zvláštní důležitosti při činnosti v noci, prostory prvních shromaždišť, prostory hlavních a záložních základen a prostor činnosti jednotek na jednotlivých směrech,

- způsob součinnosti vojsk uvnitř padákového výsadku, mezi jednotlivými skupinami, rozhraní mezi nimi, časově do kdy splnit BÚ a postupné úkoly, systém vzájemné informace v případě přechodu do prostoru působení jiné skupiny padákového výsadku, signály pro identifikaci a vizuální pozorování, označení svého stanoviště,

- materiálně technické, týlové a zdravotnické zabezpečení, určení předpokláda-

ných ploch pro příjem dodatečného materiálu, způsob vytyčení se stanovením variabilnosti signálu, aby byl zabezpečen shoz pro vlastní jednotky, způsob vyžádání potřebného materiálu, prostory shromáždění raněných, systém střežení a možnosti odsunu,

— organizace velení, stanovení systému předvídání signálu v určité době, odposlech kódů pro usměrňování další činnosti, vzájemné informace, doba relací, smluvené signály pro vzájemnou identifikaci.

Tento rozsah bude výsadek podle skutečné situace usměrňovat a v průběhu souběžného plánování na stupních četa, skupina, družstvo detailně rozpracovávat s přesným stanovením povinností až do jednotlivce.

Plán je náročný na sladění veškerých součinnostních otázek zejména při bojové činnosti v noci, kdy padákový výsadek vyvíjí maximum své činnosti.

Zásady bojové činnosti na velkém prostoru se vyznačují organizací léček, přepadů, výpadů s kombinací se zatarasováním, zřizováním nástrah, využívání noci k rychlým, energickým, krátkým úderům s maximálním využitím momentu překvapení, dovedností a lší při dokonalé znalosti zásad bojové činnosti protivníka.

Padákový výsadek se nezavazuje do boje, naopak dlouhodoběmu boji se přímo vyhýbá vhodným manévrem, využívá překvapení k zasazení neočekávaného úderu na různých místech, vzdálenostech a časových intervalech.

V některých případech může dojít k situaci, kdy velitel bude muset k zničení nového důležitého objektu použít dočasně větší síly. Shromáždí skupiny působící v blízkosti k energickému úderu z několika stran. Prakticky přejdou dočasně k soustředění a manévrové činnosti, která se však svým obsahem liší od soustředěné činnosti v pravém slova smyslu. Kromě toho může dojít k soustředění určitých sil k poskytnutí vzájemné pomoci.

Hlavní rozdílnost je v tom, že padákový výsadek i za podmínek dočasně soustředění bude vést úderu na protivníka s využitím noci formou náhlých přepadů s překvapením. Nebude se zavazovat do boje. Po rychlém úderu se bude snažit odpoutat od nepřítele. Na směru pronásledování bude organizovat léčky, nástrahy apod.

Vzhledem k tomu, že jde o zcela odlišnou náplň soustředěné bojové činnosti jak ji dosud známe, uvedu některé varianty.

1. Soustředěná činnost při koncentraci maximálního počtu sil a prostředků

Zde úspěch bojového použití bude plně závislý na celkových podmínkách v týlu nepřítele. Ovšem pak jakákoliv manévrová činnost k soustředění větších sil a prostředků je značně omezena. Proto otázky utajení a překvapení jsou rozhodující. Síly můžeme soustředit buď postupně po menších celcích v časovém omezení a s využitím noci, nebo najednou. Narůstá zde možnost prozrazení na základě demaskujících příznaků, nebo nenadálého střetnutí se skupinami nepřítele pro střežení, hlídkování a pronásledování padákového výsadku.

Navíc možnosti použití bojové techniky z hlediska utajení jsou velmi problematické, zejména v první fázi.

Postupné soustředování vyžaduje maximální dobu. To z hlediska rychlého zásahu je málo rentabilní a neúčelné.

2. Organizace soustředěné činnosti v určitém prostoru

V tomto případě jde o dokonalou součinnost mezi jednotlivými skupinami co do času a prostoru. Bojová činnost padákového výsadku je organizována do skupin, které jsou rozmístěny podle objektů protivníka od sebe na vzdálenosti i několika kilometrů. Úder probíhá buď v jednom časovém údobí nebo postupně za sebou s dostatečnou gradací.

Například:

— skupina číslo 1 udeří na objekt střediska navádění ve 22.00 hodin;

— skupina číslo 2 na objekt VS v 22.30 hodin;

— skupina číslo 3 na sklady v 23.15 hodin.

Přítom po úderu, rychle zteči, odpoutání od objektu rychle zmanévruje do nového prostoru. Postupně na ose odchodu organizuje léčky a nástrahy s cílem zbavit se pronásledování ze strany protivníka.

Na předem určeném místě přechází k pasívní činnosti a vyčkává. Další boj vede na odlišném místě, nebo znovu opakuje úder na předcházející objekt nepřítele. Osa manévru je mezi skupinami dohodnuta a je zabezpečena vzájemná identifikace.

Může použít i takový způsob, že padákový výsadek se odpoutá od objektu v určitém směru a po 2–3 km se vrátí zpět do blízkosti objektu nepřítele.

Systém organizace soustředěné činnosti v určitém prostoru je velmi efektivní

	Činnost ve velkém prostoru	Soustředěná činnost
– minimální síla pro samostatnou bojovou činnost	samostatné družstvo, skupina	samostatný prapor, pluk
– potřeba dopravního letectva	1–3 IL-14	42–94 IL-14
– předpokládaná výška vysazení	200 m/SOL	600–800 m/SOL
– délka snosu	do 35 sec.	96–110 sec.
– počet doskovových ploch	1	3–5
– počet přistávacích ploch	Ø	2–3
– rozměr doskovové plochy	600 × 300 m	1 × 1,5 až 3 × 4 km
– doba ke shromáždění výsadku	10–15'	45–120'
– demaskující příznaky	odklizení 10–20 padáků	bojová technika, značný počet osobních padáků, obalů do zásobníků
– délka bojové činnosti bez dodatečného zásobování	několik dnů	4–6 hodin
– při dodatečném zásobování	týden i více	8–12 hodin podle situace
– potřeba letounů pro dodatečné zásobování	1 AN-2 neb IL 14 T	se svazky zásobníků 10–16 IL 14 T přitom kapacitně využity na 40 %

zejména proto, že umožňuje vést údery současně, nebo postupně v krátkých časových intervalech s dostatečnou gradací.

Přitom odpadá náročnost soustředěování větších sil a s tím spojeného rizika bezprostředního prozrazení.

Proto tuto činnost nemůžeme jednostranně chápat jako soustředěnou činnost v dosavadním pojetí, ale musíme přizpůsobit tuto formu bojové činnosti zvláštěm a vysoce náročným podmínkám, které vznikají v týlu nepříteli.

Rozhodující pro úspěšnou bojovou činnost na velkém prostoru je členění sestavy do malých samostatných skupin vyzbrojených podle charakteru boje v síle samostatných skupin vyzbrojených podle charakteru boje v síle samostatného družstva a skupiny maximálně do hodnoty čtyř. Nejde přitom v žádném případě o současnou četní strukturu, ale jen o početní hodnotu.

Výhoda je v tom, že k dopravě skupiny (čtyř) do týlu protivníka je zapotřebí pouze 1–3 letouny IL-14-T včetně dostatečného materiálního zabezpečení, které umožní vést úspěšnou bojovou činnost po

několik dnů a při dodatečném zásobování i týdnů. Přitom tento počet letectva stačí pokrýt 2–3 prostory bojové činnosti. Opakem je vysazení vpr, vppr neb výsadkového pluku, které mimo neúměrného počtu dopravní techniky je navíc ovlivněno:

– značnou těžkopádností, nedostatečnou vybaveností výzbroje, celkovou efektivností potřebné váhy u každého jednotlivce,

– nízkou mobilní a při použití dopravní techniky, její neuplatnění v horském, zalesněném terénu,

– značnou demaskující činností při přesunech velkých celků, při použití techniky velká hlučnost, maximální zranitelnost, vyloučení pohybu mimo komunikace, zejména při špatných povětrnostních podmínkách, velké spotřebě PHM a ztíženými podmínkami doplnění.

– omezeným dosahem rádiových stanic a prostředky velení,

– vyčlenění silných prvků k zajištění, ochraně jednotky a tím odčerpání sil pro údery,

– velkou zranitelností velitelských sta-

noviší, nutností jejich ochrany a obrany a tím prakticky vytvářením podmínek pro prozrazení vlastní činnosti,

— rozsáhlým spojovacím systémem mezi jednotlivými stupni řízení.

Předpokladem pro úspěšné a efektivní použití padákových výsadek na velkém prostoru je vytvořit samostatné skupiny s univerzálním zaměřením, které budou schopny plnit náročné úkoly v týlu protivníka.

V takovém případě by péčí dopravního výsadkového letectva mohlo být pokryto 20—30 prostorů při organizaci vysazení

samostatných skupin v hodnotě 20—25 osob s potřebným materiálem.

Při metodice postupného vysazení ve směru náletu při početně slabších skupinách (samostatných družstev) pokryto 50—70 prostorů.

O činnosti na velkém prostoru hovoříme tehdy, kdy příslušníci padákového výsadku ochromují a dezorientují protivníka na takovém prostoru, který ztěžuje jakýkoliv manévr neb obejítí prostoru bojové činnosti padákového výsadku.

Některé odlišnosti podmínek pro vysazování uvádím v tabulce.

Vedení boje na velkém prostoru je pro naše padákové výsadky velmi výhodné za předpokladu, že

- přizpůsobíme organizační strukturu pro vytvoření samostatných skupin,
- přehodnotíme výzbroj, výstroj, účelnost a efektivnost s přihlédnutím na potřebu, skutečnou váhu a bezprostřední uplatnění pro boj,
- změníme současný systém řízení při bojové činnosti, ovlivníme tok informací mezi potřebnými stupni řízení,
- sladíme a přehodnotíme vzájemnou pomoc a potřebu pro rychlý zásah mezi padákovými a průzkumnými jednotkami a jednotkami zvláštního určení.

Tato opatření mohou podstatně zvýšit nejen bojovou připravenost, ale specifiku výcviku padákového výsadku pro předpokládané úkoly. Tato opatření v první řadě sledují otázky efektivnosti, účelnosti a skutečných potřeb pro předpokládané bojové použití v souladu s operačně taktickými úkoly naší armády.